

संस्कृत के पर्यायवाची शब्द

#	संस्कृत शब्द	पर्यायवाची
1.	स्वर्गः	नाकः, सुरलोकः, देवलोकः, त्रिदशालयः
2.	देवता	अमरः, निर्जरः, देवः, सुरः आदित्यः
3.	असुरः	दैत्यः, दनुजः, दून्द्रारिः, दानवः, राक्षसः
4.	ब्रह्मा	आत्मभूः, सुरज्येष्ठः, पितामहः, हिरण्यगर्भः
5.	विष्णु	नारायणः, दामोदरः, गोविन्दः, गरुडध्वजः
6.	कामदेवः	मदनः, मन्मथः, मारः, प्रद्युम्नः, कन्दर्पः।
7.	लक्ष्मी	पद्मालया, पद्मा, कमला, श्री, हरिप्रिया
8.	गरुडः	ताः, वैनतेयः, खगेश्वरः, नागान्तकः
9.	शिवः	शम्भु, पशुपतिः, महेश्वरः, शंकरः, चन्द्रशेखरः।
10.	पार्वती	उमा, कात्यायनी, गौरी, हैमवती, शिवा, भवानी ।

11.	गणेशः	विनायकः, गणाधिपः, एकदन्तः, लम्बोदरः, गजान
12.	इन्द्रः	मरुत्वान्, मधवा, पुरन्दरः, वासवः, सुरपतिः
13.	नारदः	तुम्बुरू, भरतः, देवलः, देवर्षिः
14.	अमृत	पीयूषम्, सुधा, अमिय
15.	अग्नि	वैश्वानरः, वह्निः, धनञ्जयः, जातवेदा, पावकः ।
16.	यमराजः	धर्मराजः, परेतराट्, कृतान्तः, शमनः, कालः।
17.	वायुः	गन्धवाहः, अनिलः, समीरः, मारुतः, समीरण
18.	शीघ्रम्	त्वरितम्, क्षिप्रम्, द्रुतम्, सत्वरं, चपलम् ।
19.	लगातार	सतत, अनारत, अश्रान्त, अविरत, अनवरत
20.	कुबेरः	यक्षराट्, धनदः, किन्नरेशः, नरवाहनः श्रीदः

#	शब्द	विलोम
1.	अथ	इति
2.	अर्थ	अनर्थ
3.	अधिक	न्यून
4.	अल्प	अति
5.	अपना	पराया
6.	अनुकूल	प्रतिकूल
7.	अमृत	विष
8.	अभी	कभी
9.	अन्य	अनन्य
10.	अडिग	डावांडोल
11.	अपार	परिमित
12.	अवनी	अंबर
13.	अज्ञ	विज्ञ
14.	आकाश	पाताल
15.	अवकाश	व्यस्तता

16.	अवलंब	निरालंब
17.	अभिमान	निरभिमान
18.	अवयव	निरवय
19.	अंतः	बाह्य
20.	अबेर	सबेर
21.	अत्र	तत्र
22.	अग्रज	अनुज
23.	अनुराग	विराग
24.	अगैती	पिछौती
25.	अधीन	स्वाधीन
26.	असीम	ससीम
27.	अपव्यय	मितव्यय
28.	अगला	पिछला
29.	अगर	मगर
30.	अस्त	उदय

शब्द रूप प्रकरण

राम शब्द रूप

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	रामः	रामौ	रामाः
द्वितीया	रामम्	रामौ	रामान्
तृतीया	रामेण	रामाभ्याम्	रामैः
चतुर्थी	रामाय	रामाभ्याम्	रामेभ्यः
पञ्चमी	रामात्	रामाभ्याम्	रामेभ्यः
षष्ठी	रामस्य	रामयोः	रामाणाम्
सप्तमी	रामे	रामयोः	रामेषु
सम्बोधन	हे राम!	हे रामौ!	हे रामाः!

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	रमा	रमे	रमाः
द्वितीया	रमाम्	रमे	रमाः
तृतीया	रमया	रमाभ्याम्	रमाभिः
चतुर्थी	रमायै	रमाभ्याम्	रमाभ्यः
पञ्चमी	रमायाः	रमाभ्याम्	रमाभ्यः
षष्ठी	रमायाः	रमयोः	रमाणाम्
सप्तमी	रमायाम्	रमयोः	रमासु
सम्बोधन	हे रमे!	हे रमे!	हे रमाः!

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	हरिः	हरी	हरयः
द्वितीया	हरिं	हरी	हरीन्
तृतीया	हरिणा	हरिभ्याम्	हरिभिः
चतुर्थी	हरये	हरिभ्याम्	हरिभ्यः
पञ्चमी	हरेः	हरिभ्याम्	हरिभ्यः
षष्ठी	हरेः	हर्योः	हरीणां
सप्तमी	हरौ	हर्योः	हरिषु
सम्बोधन	हे हरे!	हे हरी!	हे हरयः!